

KÖZLÖNY,

hivatalos lap.

Megjelenik naponta egy — országgyűlés alatt több — nagy regél iven. Előzetési díj a folyó év hátra levő 6% havára helyben 7, vidéken 8 forint ezüst pénzben. — Előzeteski Budán, a kiadóhivatalban (vár, Fortuna-utca, János-ház 132 sz. a. m. k. egyetem nyomdája mellett), Pesten Emich Gusztáv könyvkereskedésében és az ország minden kir. postahivatalánál. — A szabott díjú hivatalos hirdmények és csatolmányok után a szokott beiktatási és felvételi díjak fizetnek. A meg nem szabott díjuk hasábrórát 5 p. kr. vétetik. Mellyéért eddig díj nem fizetett, ezután is díjmentesek maradnak. Magánhirdetéseket nem vétetik fel.

8212
2312

A király's haza nevében az országgyűlés által megbízott országos honvédelmi bizottmány rendeletéből, ő felsége utólagos jóváhagyása reményében nádorhuszár ezredbeli alezredes és hadügyministerium mellett, osztályfőnököt Gombos Lászlót, jeleni állomásában továbbra is meghagyva, a nevezett ezredben számfelveti ezredesnek, — a második székely határ-őzredbeli első őrnagyot Balás Konrádot ezen ezredben számfelveti alezredesnek, és egyszersmind ministerialis tanácsosnak, — Halzl János hadi karügyvédet és osztályfőnököt alezredesi cím mellett hadvezér-ügyvédnek, — s végére Tanárky József és Németh János nyugalmazott századosokat, az elsőt mostani állásában meghagyva, címzetes őrnagyoknak folyó hó 1-ső napjától fogva kinevezem.

Hadügyminister
Mészáros Lázár.

6334.

h. u. é.

Zemplén vármegyének hölgyei, továbbá gróf Török Bálintné és Berger Aloisia asszonyság vitéz harcosaink számára je lentékeny mennyiségű tétet, vászon rongyokat stb. küldöttek a hadügyministerséghez.

Midőn ezen áldozatokat rendeltetésük helyére juttatnám, felhiva érzem magam a mondott lelkes hölgyeknek hálás köszönetemet nyilvánosan kijelenteni, és az általok adott szép példát e' hon leikes leányainak utánzására melegen ajánlom.

Budapesten, october 12-kén 1848.

A' hadügyminister.

Országos teljhatalmu biztostól

A' nemzeti honvédelmi bizottmánynak.
Verbász, 1848. october 12-én.

A' Feketehegyen állomásozó lovas 's gyalog székelykatonaság f. évi october 9-kén Feketehegyről Ó-Becsére vezető országot melletti tanyán a' szenttamási szerb rablókkal összeütözközvén, szerencsés harcz után zsákmányul nyert lovak 's egyéb holmik eladásából befolyt 719 pengő forint és 3 krt a' haza oltására ajánlva, kezeimhez letette, mit is oly kérréssel szerencsélítetek a' nemzeti honvédelmi bizottmány-
nak tudtára adni: hogy székely testvéreink eme nemes tetteit, a' bizottmány a' haza nevében nyilvánosan 's hirlapok útján megköszönni, 's engem ezen ajánlatnak, hova leendő fordítása iránt utasítani méltóztassék. —

Bácsmegeyi születésű Pinkovics Dénes kalocsamegyei áldozó pap, hazánk jelen körülményei közt, férjhez illőleg, a' harczterén szolgáló öhajtván, magát a' honvéd 2-ik zászlóaljhoz rendes katonának besoroztatta, kit is a' nemzeti honvédelmi bizottmány figyelmébe 's pártfogásába ajánlván, ezen követésre méltó példát szinte hirlapok útján közzététetni kérem.

Beöthy Ödön.

Igazítás. E' lapok tegnapi számába Haulik zágrábi püspök keresztneve hibásan Jánosnak küldetvén be, Györgyre kijavítandó.

Alvidéki hírek.

Nagy Becskerek, oct. 9-én. A' tegnapi éjjet ismét fegyverben töltök. A' rablók Tomasovácztól estvéli 9 óra tájban előre nyomultak. Előreink elég vigyázatlanok valának tüzet rakni, ezt a' rablók messzire kiveheték, a' mieink pedig csak akkor vevék észre az ellenséget, midőn már a' golyó záporokint hullott reájuk. A' zavarban megfutamodtak, ez Zsigmondfalván a' legnagyobb zavart idéző elő, mert csak azon vevék magukat észre, midőn a' rablók már a' falu közelében valának. Mikint történetet azonban, hogy b. Millutinovics őrnagy, ki a' zsigmondfalvai seregek parancsnoka, a' támadásnak részünkről rögtön ellen nem állt, nem tudhatjuk, 's a' helyett, hogy ezt tette volna, az egész sereggel kivonult Zsigmondfalva alá. Észrevéven ezt a' rablók, benyomultak a' faluba, 's ennek egy nagy részét egészen kirabolták, két házat felgyújtottak. A' falu szorgalmas német lakói ott hagyták rettegésükben mindentket, így jó prédát vihettek a' rablók magukkal. Egy szegény Keller Lajos nevű 80 éves agg német nem tudta menekülni, mert [már egy év óta ágyban sínlődik, a' gonoszok nem kegyelmeztek meg ezen önmagával tehetlen szerencsétlen ágyhoz szegzett beteg életének sem, fejét irgalmatlan kezekkel lenyiszálták, mellette találtatott 6 éves kis onokája szinte fej nélkül. Ennek az ártatlannak is illy isszonyún ótták el életét. Mindenható, büntesd

meg e' czudar gonosz fajt, írtd ki földedről, ezt nem teremtetéd embernek! Elestet katonáink közül egy derék huszár. Nézzétek meg e' holt testet, gégeje fölhisítva, kihúzva, arczáról a' hús levagdalva, úgy hogy fogai látszanak ki, 3 úja elvágva, 's mind ez a' holt testen vitették végbe. Teszi-e ezt ember? Ónem, ezek egy fokkal alantabb állnak az oktan állatnál. Meggyilkoltatott még 2 honvéd, 2 gyalog. A' rablók közül 3 találtatott halva, 4 befogtak. Miért nem adatnak ezek át rögtön a' statáriumnak? Csak nem fognak élőknek megkegyelmezni? Nem érdemlik a' czudarok, hogy éljenek. Mire seregeink Becskerekéről segítségre kiérték, a' rablók észrevéven azonnal megszöktek, így az összeütkezés meg nem történetett. Pedig minő lelkesedéssel várták katonáink. Na, de hiszük, nem tűrik már soká; hogy így egymásután pusztítgassák falvainkat, majd mi is szemükbe nézünk nekik, ha későn is, mert bizony ideje lenne már valahára. Többet használt volna Tomasovácztól leégetni akkor, midőn velök parlamentiroztak, 's ők bűnbocsánatért esdekelve, mindent fogadtak. Nem kell neki himni, még akkor sem, midőn már haldoklik. — Seregünkben igen nagy a' lelkesedés.

Tegnap érkeztek meg a' derék bihari lovasok 358-an. Mielőtt székvárosunkba értek, már csatában valának. Épen Katalin földön állomásoztak, midőn hirt kapnak, hogy Szárásra berontottak a' rablók. Mit gondoltak ők az út fardalmaival? Ióvon ülték egy perc alatt, 's mentek a' rablók ellen, de ezek megfutamodtak jó korán, nem érezteheték tehát velök karjaik súlyát; de nem fogják kikerülni. A' bihariaknak igazi magyar vér buzog ereikben, ők ott vannak, hol emberre szükség van. Ők tettel igazolják, hogy élők, véruket készek a' honért föláldozni. Áldja meg minden léptüket a' gondviselő. Leikes őrnagyok Riczkó naponta tanusítja eryedetlen szorgalmát. — Nálunk nagyban megkezdették az ujonczállítást. —

Ministerelnöki meghagyás következtében kinevezetett egy bizottság, mellyre a' szerencsétlen sorsra jutott debelláci község fölsegállítására begyülemző adakozások fölosztása bizott, e' bizottság elnöke Varga Ferencz, tagjai Tichy Károly és Steingaszner Ferencz, mi is a' hirlapok útján közzététetik. Nyujtsatok segélyt polgártársak e' nyomorba taszított lakosságának, kik áldozatul estek, mert hazájuknak tántoríthatlan hűségű fiaival. Gyűjtsetek pénzt, életet, a' mit tudtok, a' küldöttség hazafiu kötelességét pontosan fogja betölteni, 's igazságos arányban fölstandija a' szerencsétlenek közt a' begyülemző segedelmezést. — *)

Nemzeti gyűlés.

LXXX-dik ülés a' képviselőházban october 15-kén délelőtti 9 órakor.

A' jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnök: Jelenem a' t. háznak miszerint legújabb tudósítások szerint egy Simónis nevezetű ember, ki a' Feldmarschalllieutenant főtisztii czímet bitorolja, mint rabló Lengyelországból beütött és Bártfához közelget három zászlóalj gyalogsággal és egy csapat lovassággal, 's azt mondja, hogy ő a' király nevében jött e' hazába az alkotmányos rendet fenntartani. Azt hiszem a' honvédelmi bizottmány tudni fogja kötelességét, miként kell az illy rablók ellen eljárni.

Jelenem továbbá miszerint lajtai táborunkból az ottani királybirtokosok, azon felzúgítást intézték a' honvédelmi bizottmányhoz, hogy miután a' háznak nyilt parancsa következtében, seregeink, bibeitőleg egyideig nyugodni fognak, azon időt multhatlanul fel kell használni a' hadsereg reorganisatiójára, 's erre legszükségesebbnek tartja a' tisztektől kezdve a' közemberekig le a' magyar színeket 's zászlókat rögtön felvenni. Ez iránt tehát szükséges lenne határozatot hozni, hogy ez tüstént megtörténhessék, azon nyilvános hozzáttélel, miszerint a' tisztek is köteleztessenek arra, hogy a' magyar színeket és jeleket hordják; kik ezt tenni nem akarják, adják be az elmehetés iránti kérelmüket.

Szükséges továbbá az is, hogy az országgyűlése szólítsa fel a' hadsereget az iránt, hogy a' ház mindennemű határozatának elsőül utolsóig engedelmesséket tartozik, és hogy azt, ki ezt nem teszi, a' törvények szigorú értelmében fogja a' büntetés sújtani.

Ez egy részt az, mit kötelességemnek tartottam a' t. háznak határozat hozatal végett bejelenteni.

A' másik az, hogy miután a' nagyobb pénzjegyek sajtója is elkészült, méltóztassanak határozatot hozni, hogy a' nagyobb bankjegyek is forgásba jöjenek (elfogadjuk), kik elfogadják, méltóztassanak

*) Kéretnek az újságzerkesztők e' közlésnek a' debelláciakra vonatkozó részét lapjaikban közzé tenni. —

felállani (mindnyájan felállanak). Tehát az általam elmordottakat, ha tározatkép kimondom.

Aldinger Pál: Az előbbeni előadás kapcsában, azon észrevételem van, hogy Pécs városában számtalan tisztnek vannak nyugalmazva, lik az alkotmányra nem tették le hitüket, tehát méltóztassék a' ház intézkedni az iránt is, hogy ezek megeskedtessenek, mert különben mindig szvargelbek maradnak.

Elnök: Ez iránt a' bizottmány fog intézkedni.

Kubinyi Ferencz: Azon hozzáadással, hogy kik az esküt le nem teszik, nyugpénzöket elvesztik (közfelkiáltás nem csak Pécs városában, hanem az egész hazában).

Elnök: Egyéb tárgy nem levén, az ülést elosztatom, délután 5 órakor fogván a' jegyzőkönyv hitelesítetni.

Az ülés elosztott.

Folytatólagos alsóházi ülés october 15-kén délutáni 5 órakor.

Elnök: Az ülés megnyílt a' jegyzőkönyv fog felolvastatni.

Ludvigh jegyző felolvassa a' jegyzőkönyvet.

Elnök: Azon megjegyzésem van, hol a' jegyzőkönyvben az mondatik: „a' magyar színt az ellenségtől megkülönböztetés végett vegyék fel“ ez nem áll, mert nem az ellenségtől megkülönböztetés végett veszik fel, hanem különben is szükséges. Továbbá mint emlékszem reggel azt is mondtam, 's a' tisztelt ház el is fogadta, hogy a' katonatisztek is a' magyar színt viselni tartozzanak. (Természetesen.)

Ágoston József: Minden félremagyarázások kikerülése végett a' helyett „a' katonaság a' nemzet képviselői iránt“ engedelmeiséget fogadjanak, kívánom tétetni „a' képviselőház határozatai iránt.“

Boer Antal: Tisztelt ház! biztos tudomásból állíthatok némely tárgyakat, mellyeket a' tisztelt háznak tudomására kívánok juttatni, koránt sem azon okból mint talán némelyek gondolják félelemből, de ha a' határozás előre nem megy, a' roszt bajosabb aztán kirtani. Sokszor hallottam azt, hogy az erdélyi dolgok rosszul mennek, mert a' kormánybiztos nem elég erélyesen működik. Biztosan mondhatom, 's azt gondolom, kik a' dolgok folyásában igen is jártsak meg fognak ebben tartani, hogy ott levő kormány biztosnak erélyesen működik és tesz, de rendeletei nem teljesítetnek az illetők által a' mint kellene, 's ennek legnagyobb oka rejlik ott is a' katonaságban. Az erdélyi commandirózó báró Puchner a' kormánybiztos rendeletei némelyikét nem teljesíti, másokat későre, másokat pedig egészen ellenkező irányban. Így történt, hogy Gyula-Fejérvár Erdélynek egyetlen erőssége, hogy a' nemzetnek biztosításék, a' kormánybiztos által honvédek rendeltettek oda és székelyek, 's a' helyett, hogy ezeket küldték volna oda, a' reacionalis szellemű oláh katonaságból küldtek oda. Melly eset értésére esvén a' kormánybiztosnak, megparancsolta, hogy az ne történjék. Jelenleg, hogyan vagyunk azt tudni nem lehet, még october 11-kén úgy tudom, nem volt ott oláh katonaság. Marosvásárhelyen van egy kiaded erősség, nem nagy, de elég arra, hogy az ott levő magyar elemű város egy pár óra alatt porrá lö vessék, 's a' nélkül, hogy valamit tudott volna a' városban levő mintegy ezeret tevő nemzetörség, éjszaka idején 1200 lengyel katonaság ágyukkal tétetett a' várba. Naponkint készitik a' lölyukat a' várban. Én helyesnek látánám, ha a' tisztelt ház határozatot hozna, minthogy az erdélyi commandirózó, mint tudomásomra van most 6 héti engedelmet kér a' távozásra, ez alkalmasint inkább arra szolgál, hogy az utána következő Ferstner, vagy a' még azután következő Schultner tábornok vegye által az igazgatást. E' kettő közül egyik sem jó, de van ott egy még rosszabb is az estei Ferdinand iskolájában nevelkedett Gedeon. Én ohajtanám, hogy ezen határozat, melly most hozatott, és hitelesítettetted oda terjesztetnek ki, hogy nem csak a' táborban levő tisztek, de minden hazánkban levő tábornokok, és azon aluli tiszték is legyenek kötelesek a' képviselőház határozata iránt engedelmeiséggel viseltetni, és a' magyar alkotmányra hitet tegyenek. Mellyik ezt tenni nem akarja, bossátassék szabadon, de oly hozzáttélel, hogy a' bizottmány által kitűzött idő alatt a' magyar haza határain túltakarodjék. És ha ezt nem teszik, nyilvánítassanak törvényen kívüli állásba, hogy bárkinek szabad legyen őket lelőni, sőt jutalom tétessék azoknak fejére. Ugy hiszem eljött azon idő, midőn fel kell lépni, hogy magunkat biztosítsuk. Ha mindig csak a' loyaltás terén maradunk, alkalmasint oda szorítottunk, hol mozogni is bajos lehet; mert a' tábori szerencse változó, eshetik alkalom, hogy egy kis vérszemet kap a' reacionalis párt. Én pedig azt hiszem, hogy született magyarok között is sok reacionalis van; és ha az okát fűrkésszük, alkalmasint kitaláljuk. Ezen oknak bevégzésére annak idejében, mikor a' ház teljesebb számban lesz, hátor leszek egy indítványt tenni. (Most is lehet.) Indítványom röviden az, hogy egyik legnagyobb oka a' reacionnak az aristocritia vesztett birtoka, melly még semmi kárpótlást nem kapott. Törvény van arról, de teljesedésbe nem vétetted. Nagyon czélszerűnek látánám, ha bizonyos mennyiséget megállítván minden telékre, annak kamatja

folyni kezdene. Így élelmet kapna a csekély birtokát veszített birtokosok, kinek semmi egyéb módja élelmetre nincs, és élelmet kapván, úgy hiszem, inkább simulna a haza fenállásához a szabadsághoz, mint azon reményességhez, hogy talán az idegen szolgaság visszavártható lehetne.

Előnk: Jelentem a tisztelt háznak, miszerint az előttem szólott érdemes követ urnak előrelátása a honvédelmi bizottság által megelöztetett, kivéve utolsó indítványát; így például szinte úgy a kormánybiztos ez utáni teendői, valamint Puchner iránti is, úgy szinte Gy. Fehérvár és Várhely várak iránti rendelkezés már meg van téve. Mi sikere lesz annak idejében, a tisztelt házzal tudatni fogom. A mi az utolsó indítványt illeti, nem tudom ha méltóztatnak-e most tárgyalni. (Nem.) Ha nincs valakinek előadni valója, egyéb tárgya nincs. (A táborból?) A táborból semmi híre és tudósítás nincs.

Az ülés vége 5 1/2 órakor.

Belföld.

Verbász, oct. 12-kén. Megirtuk, hogy a Feketehegyen átlomázó székely huszárok és gyalogok az ágyuk után törekvő szentmátsiaktól a csatázáskor több kossit, lovakat s fegyvereket elfoglaltak, ezeket a derék vitézek pénzzé téve, 719 ft. 3 krt pengőben kaptak értük, s ezen összeget a haza oltására országos biztos urnál letették. Mily felségesen kitűnő jele a hazaságnak! Nem találunk szavakat, hogy e messze földről hozzánk vésztől környezetekhez sietett lelkes hősök magasatos lelkületét eléggé hirdethessük. Ott tanyáznak 6k Feketehegy helységében, egy órányira a pártútok fészektől, mintegy elszigetelve; keveset tudunk felőlük, mert nem igen fordítanak rájuk ama figyelem, mellyel szülőföldjük közelében Erdélyben mindenütt fogadtattak; csak néha fordul meg egy két tiszt közülük a verbászi volt casino helyén csak imént létrejött „honfi körben”; repes az ember szívét örömben, midőn e tántoríthatlan hazafi szeretettel égő fiait e hazának az armány s vadság dulta hon megmentése felől értekezni hallja; ők szerények, mint a nagylelkűek szoktak lenni, azért azok részéről, kik a felügyeléssel, a kormányzattal ide lenn megbízottak, e lelkeseket több figyelemre méltathatják; de úgy hiszük, eljövend az idő, mikor a diadal fényében a valódi érdemek jutalmazva leendnek. De ime itt van a verbászi táborban Lenkey 130 emberével, aug. 10 diki óta a szabad ég alatt, az óta fedél alá nem juthattak; napokig tartó eső által áztatott ruháik csak testeiken száradhat ki; lovaik egész nap áznak, éjjel a hideg sárba alom helyett fekszenek, s minden legnagyobb gondoskodás mellett se lehetend megakadályozniok a vitézeknek, hogy lovaik sorba el ne hulljanak, pedig most nincs idő arra, hogy új lovak taníttassanak; de mindent túrnek e rettenetellen, tántoríthatlan herezfiak, mert főnökük egy szava elég arra, hogy akarhatja teljesüljön, hogy békével tölje mindenki sorsát; s türelmökben fájdalom lepi el mindnyájukat, mert ő ellenük még most is folyik a per, mellynek már százszor meg kellett volna szüntetve lenni, s ők várják, hogy honszeretők, lelkesedésekért ténnyel is lesznek; s büntetve azért is, mivel aug. 19-kén és sept. 21-dikén 8 óra hosszat álltak az ellenség ágyugolyói közt; Lenkey érzi büntetésének súlyát, ő még most is csak kapitány, a ki már Gácsországnak létekor ezredese volt előterjesztve, s most a magyar haza téri, hogy maiglan is kapitány, s per alatt legyen. Bizony furcsán szokták nálunk jutalmazni az erényt! Csudálkozunk, hogy a mindenható ennyire is megőrizte bennünket a borzasztóbb veszélyektől; ki tagadhatja, hogy ügyeink nagyobb részt fonáuk, s tudja az ég, mikint vezettetek. Hol az a megváltója e szegény nemzetnek, a kinek szelleme áthasson e szantszándékosan szétkuszált létegebe e beteg testek? Néma szemtanúi voltunk az itteni viszonyoknak rég idő óta; nyomoruságunkat minék hirdessük az ellenség örömeire; elfelejtünk mindent, csak a biztos révparrta kiérhessünk. Ébren legyünk! jutalmazzuk a jót, de büntessük a gonoszt, mert oly teremtényekkel van dolgunk, mellyek a nagylelkűségben gyávaságot látnak.

A feketesárga és nemzeti zászló miatti vita mindinkább élőbbé válik; a székelyek és Ferdinánd-huszárok egy része nem is akarják a feketesárga zászló alá többé gyűlni: hátha még felülről lekesztetnének s felvilágosítottatnának, de mikor a tábor magára van hagyatva; talán ma holaap jobb fordulatot adandak ez ügynek kormánybiztosaink.

Épen most beszéltek az újdíkiek, miképp ott és Péterváradon a híres Jellacsichot hatukáná kinevező írka borzasztó zsviódokkal, újjongással fogadtattak, midőn ünnepélyesen kihirdetett. Lassan lassan jámborok, kimélték torkotokat az installatióra, — hiszen tán már megis történt ott Bécs környékén; — kár volt tegnap Sz. Tamásón is oly sok löpört elvesztesgetni.

Verbász oct. 13-kán. Péterváradai várparancsnok Blagoevica e napokban országos biztos ur által a legújabb fontos események felől értesítetvén, attól választ kapott, mellyben tudatja, hogy igen meglepők voltak legyen reá nézve a biztos ur közlő hírek, s annál inkább, mivel e f. hó 5-én Latour ministertől levelet kapott, melly tanusítja, hogy ő exreja a legjobb egészségnek örvend, s viszont közli biztos urral a Récsyféle ismeretes leiratot; s így a valósággal történtek kohlománynak, ellenben a récsyiskodések tiszta valóságnak hirdetteknek, s ez a feketesárgának borzasztóan tetszik, — ez érdekes hírekre mosolyognak mondván: „boldog emberek azok, a kik hiszik, legalább egyiket örömteljes pillanatot élveznek”; s az igazhitűek szinte zavarba jönnek illyesek hallatára; így van ez Péterváradon, Újvidéken, a verbászi táborban; vagy tán titkolódzunk? midőn a tört zsvitűnknek szegnek, ekkor szép bókákat mondunk? — Egyébiránt a f. hó 9-kei Közlönyt olvastuk, és várakozunk azokra, mik történni fognak. Hatzell kormánybiztos ur elment Újvidék felé. Nem bírnak azok iránt, a mik történnék, eligazodni.

Az ujonczállítás szép sikerrel halad előre, eredményét közlendjük.

Csongrádból, october 9. A lelkesedés könnyűi még arczainkról nem száradtak fel. Keblünk tengerén mindenható vihar rohan át; s az egymást fűző hullámok föl nem száll csillapodás, míg a haza megmentve nem lesz.

Kossuth köztünk volt, s mint isten parancsolt az érzelmeinknek. Csongrád népe fölkel: szótára, hogy legyen mennyi, mellyet a

haza felelőtlenül küld a-oknak, kft bennünket közt hajtanak. — Csak szólni kellett, s mi megindultunk mint villámterhes felhő. 24 óra, és Csongrád megye 20 ezerből álló tábor szült, melly lelkeink tüzevel képes vala fölvetni a Tiszát, hogy utjában ne hátráltassa.

Nem szándokom a fölkelést részletesen leírni, már csak azért sem, mivel Fegyelházától a kimozdult néptengert a honvédi bizottság, és Kossuth parancsa ágyába visszatérít. A megtérítést annyiban üdvözöl örömmel népünk, mennyiben okául a hazára nyomult vész kisebbedését kell hisnie.

E nép nem akar elveszni, és saját akarata nélkül egy nép halálát Isten sem határozhatja el. — A század még nem jött meg, melly a magyar nemzet történetének végfelvonását adja. A 19-dik század a népek feltámadásának, és nem halálának százada. Ne félj magyar! Légy kész meghalni a szabadságot; csupán így kerülheted el a halált!

A szabadság annál erősebb, minél általános; de minél általános, annál nagyobb erőt fejt ki ellene a zsarnokság. A szabadság épen mint a tölgy! minél kiterjedtebb ágakkal bír, annál erősebb harcot kell vívnia a viharral; de a diadal részére biztosítva van.

Ha a vész erősbül, kiáltások: Csongrád népe várakozik a haza szótára. Önkinteseink 6 hét óta Török-Becsén örködnek. Hon toborzás újjonczaink szaporodnak; az egész vár, hogy a nyomuló viharral szembeszállhasson.

Lőcse, octob. 10-én. Tegnap közgyűlésünkben polgármestereink jelentéséből arról értesültünk, hogy táborban levő 20 önkintes mozgó nemzetőreink, és toborzás után kiállított 70 katonaujonczaink, az 5584 lelket tevő népességünk után általunk kiállítandó ujonczok számát két fővel már meg is haladják.

Majdnem 400 főnyi nemzetőségünk, fájdalom, mai napiglan csak 60 szuronos löfegyverrel bír, melly a közönség tulajdonához tartozik, és még a cholera idejében szerezett, s ugyanazért nagyobb részt vadászpuskákkal és dszidákkal van felügyervekve, fegyvergyakorlatban szorgalmatos, és őrszolgálatát — ámbár az az egész Szepesegről nagyobb részt e városban összevoalt ujonczokat is a katonai lakományban és kórházban őriznie kell — örömet és pontosan teljesíti. De mellyik tagja is ne teljesítene örömet és pontosan kötelességet, midőn látja, hogy gróf Csáky László Szepes megye lelkes főispánja, és Mariássy Mihály szepesi alispán temérdek hivatalos foglaltságai mellett, a nemzetőségi szolgálat minden nemében vele osztotnak. S hát ti uraim, kik minden ürügyet, melly alatt a nemzetőségi szolgálatot elkerülhetitek, oly nagy pontossággal és szigorral szoktatok felhasználni, miszerint annak láttára csak azt kell kívánni, hogy hasonló pontosság és szigor töledek el nem háriható minden kötelességtök teljesítésében feltalálathassék, nem pirultok el e szép példaadás látásán? — A helybeli közélet tanítói, valamennyien prémontrei szerz.-kanonokok, a nemzetőségi kötelességeket szinte pontosan teljesítik, s reméljük, hogy a szolgálat alul újabb időben történt felszabadításukat, nem használandják fel, s bezonyítandják, hogy a haza közérdekének szolgálói ott és akkor is tudnak, a hol és a mikor őket parancs nem kötelezi, hanem csak a hon közérdekének, előmozdításának nemes ösztöne szólít cselekvésre.

Ez alkalommal hallgatással nem mellőzhetjük, hogy érintett prémontrei szerzetes-kanonok oktatók és nemzetőségi derék társaink az egyenlőség elvét nemzetőségi kötelességeik teljesítésében, a ruházatot illetőleg is, megtartják, s látván, hogy hosszú tisztúrhajuk a fegyvergyakorlatnál alkalmatlan és kényelmetlen, fegyvergyakorlatra mindenkor tisztességes és illedelmes polgári ruhában szoktak megjelenni. Ezen cselekvések a religio és nevelés ezimű folyóirat f. évi szeptember 28 kárli 39-ki számában, a szepes megyei zsinatról tudósításban, oly hozzáadással rosszallatik, hogy annak fonálán, valamint azon oknál fogva is, mert állítólag posztó szakál- és bajuszborzással a népet botránkoztatják, az illető prépost a tisztelt zsinat elnökétől felszólítottat, hogy őket vagy a rendszabályainak szigorú megtartására utasítsa, vagy Szepes megye kebléből minden halasztás nélkül kiutasítsa. Valóban furesa, hogy érintett szerzetes kanonokok, kik e város közönségének köztisztelését bírják, s élők és magaviseletük modorával senkit sem botránkoztatnak ok nélkül, oly súlyos vádakkal terhelhetetnek. — Meglehet azonban — és ezt hinni igen is hajlandók vagyunk — hogy valaki jó távolból távozóval megpillantani méltóztatott érintett szerzetes kanonok urakat, s hogy távozóje üvegei történetesen minden férfi nagy bajuszu s szakállal láttatnak. — Uraim! nézzük a cselekvések minőségét és indokait, s ne gyanúsítgassuk egymást, midőn váltalvetve mindnyájunknak közremurkálni kell, hogy hazánkban az áldott béke és jó rend mi előbb helyreállítsassék.

Honunk békejének beálltával Lőcséről a tudósítások gyakoribbak lesznek.

Aranyosszék, oct. 1-jén. Közlebről azt iram volt bujtogatásért börtönbe esett Rátz Istvánról, hogy tettét politikai szin nem bélyegzi; és a lónai lázongás élesztésében hogy vezér kívánt volna lenni, poltron eddigi maga alkalmazásával egybe nem férkezethetem; azonban az azóta felmerült körülmények egészen más véleményre vezettek; ugyan is a lónai lázongást mindjárt követte a még most is teljesen el nem oszlott, de erősen megapadott balásfalvi tudatlen népvándorlás Barnutz és Jenku vezérlete alatt, és Urbán az erdélyi részek Jellacsich, ezen a volt szolga néptől önboldogsága, és ujon nyert szép szabadsága öszverombolására, gaz bujtogatók által egybeidézett népcsoportot kívánatai, és határozatai, az őket szolgáló kiemelő magyar elemmel szemközt mikből állottak, mindenki tudja; ezekkel tehát nem fárastom az olvasó közönséget, mert tudomást a mostani körülmények között szerezni, a gyűhelyek törvényhatóságain kívül lekölnak majd nem lehetetlen, a bujtogatók ezélya, midőn a tudatlan esportokkal gyűlöngenek, és a jámbor népet a földmiveléstől elvonva, felizgatják, becsületes ezéla vezető nem lehet. Ezeket tehát mellőzve, csak Aranyosszék védelmi készüléteinek előadására szoritkozom.

Aranyosszék, a több székely törvényhatóságoktól távol, az erdélyi rész szívében, kicsiny kiterjedésű földön, lelkes székely elem közt, feles számú oláhju polgárokat is táplál e székben, az Erdélyen keresztül felállított végvonalba, még Mária Theresia ideje óta

székely katonaság módjára, egy század lovasság alakítottatott hat helység lakosából, mellyeknek csak egyik magyar. Ezen századnak közlebről másodkapitánya, a testvérei után iramlott b. Jósika János a volt cancellár testvére, kinek kormányzása alatt tartott utolsó erdélyi országgyűlésen ő hárósága hatalmas kormánykerítő volt, még a tavasz végén Erdélyből lett eltávózása előtt terhes gyanut vont cselekvéseivel mind magára, mind a vele közlekedésben élőkre; s ezért az alatta volt székelyvitézek szeretetét minden pazar adakozásai mellett sem szerezhetvén meg, sokat társalkodott a bujtogató Rátz Istvánnal, s mikor századát oda hagyta, hogy Rátz Istvánt választotta, mint volt alkirálybíró és követet a bujtogatásban helytartójának; ezt a bágyoni székely katonaság és a polgári nemzetőség korán megszagolta, és ez adta Jósika vándorlására az első lökést.

Ezentul Rátz közgyűlésekben is mindenütt reactio iránti hajlamát tüntette ki, de mivel pártja csak egyetlenegy sgorából állott, egyelőre a miveltebb rész mit sem figyelmeztet az armányzövedékére, csak későn esett egyegy szó az állandó bizottságok üléseiben: hogy vigyáznunk kell Rátzra, mert bujtogató; működéseinek nyomai sem hiányoztak, mert a székelység az unio és őrsereg tárgyában hidegséget mutatott, és bajosan kapacitálható volt, bár maga a főkirálybíró személyesen is sokszor kívánta felvilágosítani; ez így ment a harasztosi kravall és lónai zendülésig, mert az igazgató tiszték, mint a régi schlandrián euberei, minden figyelmeztetés dacára sem tudták az armány iránt az állandó bizottságot felvilágosítani, a nép között ritkán jelentek meg, nem nyomoztak.

A harasztosi események azonban, a lónai és balásfalvi lázongók gyűlései, úgy Urbán fellépte által a székelység szeméről Rátz közbejöttével, hihető derék sógora Tótsi János segedelmével is fogadókban készített hályog egyszerre lepattant, és az eddig fegyverhez hidegen nyult székelység mint lanytól érintet összezedvén erejét, hazája s önmaga oltalmára önkint fegyvert ragadott. Szeptember 20-á a Marosnak balásfalvi oldalán három nemzetőségi századból segítve az alsó fejmegyeyi Nagylak, és marosújvári helységekben alakult nemzetőség két százada által kemény őrvenalat állított fel a derék állandó bizottságunk által is öngagnak ajánlott nyugalmazott főhadnagy Benő ur vezérlete alatt; öszveköttetésbe tette magát az egész alsó fejtér s tordamegyeyi nemzetőséggel; és ezen kívül 3 század nemzetőség, egy felől a széknek a mokányásig elleni oltalmára, másfelől a szolgálatban volt nemzetőségeknek a mostani terhes munkaidőbeni felváltására minden pillanatra fegyverben készen tartott. Gyönyörűség volt látni a lelkesedést, melly minden székely kebelből vulkán módra nem rombolni, de életet és vagyont feláldozni a haza védelmére kisugárzot; felváltáskor ámbár vetés, törökkuza szedés és szüret gondjai terheltek őket, a századok csak nagy bajjal téríthettek honukba, nevezetesen a kövendi és kertesdi századok, sokáig erőszakolták kapitányait, hogy őket Enyed oltalmára bevezéreljék. Az őrszemek is kötelességeikben úgy eljárnak mint tanult katonák, és rohadára bocsátva, akármely gyakorlott katonasággal bátrán megvihatnának; a lövést is szorgalmatosan tanulják, és ha isten úgy rendel, hogy halátlanság ostarául felkeléssel lépni, az itteni 1500, és szükség esetében 3 ezerre is felemelhető tiszta székely harcias ember táborba száll, és ha ő eddig rokonszenvenvel karolt, fegyver alatt álló vegyes ajku, de eddig hazafi szellemű lovas század által is segítetik; akkor az országérez szívéből, pusztító villámként fog feltámadni, és oda sietend, hová a haza szent ügye kívánja.

A kősa hírek előbb 40 ezerre kürtölték a Balásfalvára csődített lázangók számát, utóbb azonban kisült, hogy 12 ezernél nem volt nagyobb; de ezek jobbadán fegyverrel voltak ellátva, és magokat katonai fordulatokban gyakorolták. Nyilván kijelentett követeléseiken kívül valódi céljukkal senki sem jöhet tisztába; de míg Barnutz és Jenku vezérlék, és a nép sepredekiből alkottatnak efféle gyűlések, semmi bizonyíték nincs jó irányuk felől. Fel ezért minden magyar, de különösen ti székely atyánkfiai, kik fegyverforgatáshoz vagytok szoktatva, kiket isten azért tett oly szaporává, hogy legyen ember elég, ki a magyar hazát megmentse. Alakuljunk seregekbe Sz. Udvarhelyt, M. Várhelyt, Désen, Kolosvárt, Tordán, Radnóton, Felvinczén, Enyeden, Károlyfejtérvárt, Fogarásban és Déván; tartuk szemmel a szabadság feloldására törekedő, minket szabad népet gyűlölő szesz és oláho, kik elámitva hanyat-homlok rohannak szolgaságba; kik közülök irátunk, és önszabadságuk iránt rokonszenvenvel viseltetnek, vagyuk testvéreink közé! a reactióval tartókat pedig ne szenvedjük meg utolsó csep vérünk hulláig több burjént tenyészeni fiatal szabadságunk csirái elnyomására. Nálunk férfi és nő kézi a szabadság harcában vívni; míg mi fegyverben gyakoroljuk magunkat, és őrt állunk, nejeink tépéseket és töltényeket készítettek. Ha így alakulunk, lelkesedésünk csüggedni nem fog; nincs reactio, mely hálójába kerithessen. Én hiszem, hogy idegen ajku polgártársaink is véltünk tudnak és fognak egyetérteni és tenni, s a katonaság vezérei között is találkoznának derék bonfiak. Példa erre eddig is az aranyosszék vegyes ajku lovasszázad kormányzója Baumgarten József, ki bár nem magyar, mégis néki köszönhetni a lónai lázongók idejében szétosztását; és azt, hogy oláhju katonáit meg tudta derék tisztúrával együtt seregei közt tartani; nálunk a reactio nyomása szükséges volt, hogy felébresszen álmainkból, hogy öntudatra jöven meneküljünk valahára a házi tolvajoktól, kik kenyérünkön biztek meg, és mégis legdrágább kincsünk, szabadságunk után oláikodnak. A békettűrés pohara már csordultig tele; ha még tovább is háborgandnak, akkor keljünk fel székely atyánkfiai! s takarítsuk ki tisztára hazánk szép földéről a gonosz fajzatot.

Tudjátok meg, hogy több aljas tetteken kívül még titkos mérgezésre is vetemedik már az elámitott nép. Aranyosszék Sz. Földvár nevezetű helységben két nemzetőr tegnap mérges burján által, mellyet egy oláhju némbor kevert étébe megéltetett, és csak rögtöni orvosi segedelem mentette meg életét; a bűnöst rögtönítélőszék büntetendi meg. E vészes körülmények közt Aranyosszék kész bármely részében az országnak a haza békéjét háborgatók ellen, bár mikor megjelenni, de viszont ezt várja minden magyar és székely törvényhatóságoktól.

Pátka eredményét a lapok; mégis örömebb rübb dolgokat nek az ellense rülne.

Győzte A csatáru, sebb fordulat, midőn Sz portot három dőn az ellen ket. A horvát rezsnak sok tódult nép, s harcolni nem utczáhozsat tást, Kempen nagybecsi fő magát összesz szerzesán má pedig nyomár

Most r fellépését me nem vala, el tében Ambru adá, hogy m el, a tetteze néven, ha őt volt. A tiszta minden bánta caületes polg közt hurczolta

Itt leg nünket a bec tábornoknak bereit, s rab jelenete közt szót akar in legkitűnőbb dájába zcipel

Az es bad ege alatt sunkra. A t kel illettek. Kedve — fe tünk, bészül gyarhoz illő táborban a Mind hiába! főhadi biztos adá, hogy m rabolattik, s

Az istu egyéb szere lödénk, he a rettenthet pillanatokban kedélyére.

ellenségeknek gunk, a hal horvát becs s az uraku lyem a bán biztos ur e azon pillara yaltásával, egyzetelhet óra mulva zeledő rabl megtiltotta!

Még tünk Pákozó nünket. It don bocsátta

Haza re. A rabl szetszörvák. utczákon. A feldulta a felhasogatta barmokat lö Józsgát, ru tett utca k

Pátka mint büszke mellyeket p bizodalomm tányol figye melly Pátka Egyé megkeretnel

A Kő oltoerjesztés

Nyílt szó.

Pátka october 1-én. Ambár a' september 29-diki csatának eredményét a' legkisebb részletekig több ízben és híven közölték a' lapok; mégis hinni bátorodunk, hogy a' tisztelt szerkesztőség annál örömebb nyitandja meg hasábjait tudósításunknak, minél sajtászé-
rőbb dolgokat közlendünk, és minél sajnálatos lenne, ha egy helységek az ellenség irányában tanúsított hősi viselkedés napfényre nem kerülne.

Győztes seregeink az ellenséges táborra Pátka alatt rohantak. A' csataterén, melytől alig válnak egy negyedóránira, minden legkisebb fordulatot kivettünk. Láttuk a' Miklóshuszárokat, számra alig százzal, midőn Szegedy kapitány vezényelte alatt egy roppant horvát csoportot három ízben megdöntöttek. Láttuk az ágyugolyók hatásait, midőn az ellenséges táborban hangyseregként szórták szét az embereket. A' horvátok megfutottak. Tár- és pogyászszekerek ivereső szerkesztésnek sokaságától körülövezve falunkba menekültek. Az utcákra tördült nép, szinte feledé, hogy maroknyi erővel bőszült tömeg ellen harcolni nem ildomos, megrohanja a' menekülteket; a' szerkesztésnek utcahosszat üldözi: a' társzekereket elfogja; belőlük több ezer tördést, Kempen tábornok jószágát, egyenruhát, irományit, fegyvereit, nagybeesü földabroszot elhordja. A' falu alatt szétszórt horvát sereg magát összeszedve, rögtön szekerei mentéire sietett. De vagy hatvan szerkesztés már halva feküdt a' vermekben, az elikkasztott jószágok pedig nyomára nem jöhettek.

Most rongyos esordák hemzsegték az utcákon, népünk harezias fellépését megbizosulandók. És mivel kutatásuknak semmi eredménye nem vala, először is egy határfő kapitány, két szerkesztés tiszt kíséretében Ambrus Sándor plébánosunk háza előtt jelent meg. A' tiszt előadta, hogy miután a' faluban nagyzeri rablás és gyilkolás követte el, a' tettsek pedig valamennyien ellilantak, ne vegye a' lelkes rosz néven, ha őt a' helység nevében fogságba hurcolják. A' lelkes fogva volt. A' tisztnek becsületeszót becsületeszóra halmozta, hogy személye minden bántalomtól mentve lesz. Ezalatt a' kóbor csoport még 28 becsületes polgárt fogott meg, s a' lelkeszel együtt, állati durvaság közt hurcolta a' táborba.

Itt legelőször is a' kíséret tiszték gazságát esodáltuk, kik bennünket a' becsületeszót szentsége alatt kíséret a' táborba, most Kempen tábornoknak azon hazudással adtak át, mintha mi ördöztük volna embereit, s raboltuk volna szekereit. A' lelkes, az alávalóságunk illetően jelenete közt férfias komolysággal kezelt emel, s a' tomboló tisztékhez szót akar intézni. Meg nem hallgattatott. Kempen egyike a' durvaság legkitünőbb példányának gazembernek nevezé, s a' szerkesztésnek esordájába cipeltetve őrizetül.

Az eső szakadt, és mi az éjet vékony öltözetben az isten szabad ege alatt huztuk ki. Reggel csoportosan tördült a' sokaság bálulánsokra. A' tiszték úgy, mint a' horvát csöcselék, goromba kifejezésekkel illettek. Később a' dühös veressapkások — már jobbadán lerészegedve — felvont fegyvereikkel s hosszú késekkel hadonáztak előttünk, bőszült ordítás közt sürgetvén megöletésünket. A' plébános magyarhoz illő bátorsággal figyelmezteté a' törzstiszteket, mikép a' horvát táborban a' becsületeszótól s lovagiaságról csak fogalom sem létezik. Mind hiába! Sorsunk nem könnyebbült. Sok szorongatásunk után a' főhadi biztos is megtekintett bennünket. A' bna nevében jött, és tudtul adá, hogy mi fogva maradtunk, Pátka pedig — rettentő példáu! — kirabolattik, s lángba borítottak.

Az isteni gondviselésnek munkái megfoghatlanok! — Mi, mint egyéb szerencsétlen foglyai Jellachichnak még most is rabságban sínlődünk, helységünk pedig a' lángok martalékává válandott volna. De a' rettentetlen bátorság, mely lelkes plébánosunkat a' legkritikusabb pillanatban sem hagyta el, erkölcsi hatást gyakorolt a' durva tiszték kedélyére. Ismerjük, — így szót ő a' hadibiztoshoz — egy illoyalis ellenségnek kezei közt ismerjük sorsunkat. Kegyelemért nem kunezorgunk, a' halált nem rettegjük; és ha tiokban marad is a' világ előtt a' horvát becsületeszónak be nem váltása, mi az öntudatot sirba viszzük, s az uraknak morális jelleme be van szennyezve. Igénytelen személyem a' bna irányában parányi, de elég erélyességet érek magamban, biztos ur előtt leplezetlenül kimondani, mikép gyujtatni, rablatni ép ugyan pillanatban, midőn 24 órai fegyverzetet adatott, sem a' bna loyaltasával, sem a' sérthetetlen haditörvények természetével meg nem egyeztethető. A' biztos mérsékletre inte a' lelkeszt, s eltávozt. Félóra mulva tudtukra adja, hogy sebes posta küldetett a' Pátkába közeledő rablók után, mely a' gyujtogatást a' bna nevében szigorun megtiltotta!

Még azon este Kempen osztályából a' főhadi szállásra kíséretünk Pátkoz alá. Másnap a' megszökött bna Kisfaludig cipeltetett bennünket. Itt egy törzstiszt által jelenteti, hogy a' pátka foglyok szabadon bocsáttanak.

Haza térünk; de a' vigasz helyett új sebek nehezültek szívünkre. A' rablócsoport iszonyon nyomokat hagyott maga után. Tűzhelyeink szétszórták. Ajtáink s ablakaink összezúzóttak. Meztelen nép jágat az utcákon. A' barbar kegyelenséget leírni lehetetlen. A' eszudor esorda feldulta a' házakat, mindennemű ruháinkat elrabolta, az ágyneveket felhasogatta, a' tollat szelnek eresztette. Az élelemszereket elszórta, barmokat lődözött, a' férfiakat megkötözve, asszonyokat fertőztetett. Jószágot, ruhákat s egyéb házi szereket, melyeket magával nem vihetett utca közepén halomra rakva meggyujtott, s porrá égetett.

Pátka a' vitézi elszántásgnak lett szomorú áldozata! És valamint büszkén fogja mutogatni az utókornak a' vermeket és gödröket, melyeket példátlan bátorsága horvátokkal megtöltött, úgy vigasztaló bizodalommal reméli, hogy a' nemzet képviselői az érdemeiket méltányló figyelemmel fogva tekintette veszik az iszonyu veszteséget, mely Pátkát hosszuhoszu időre visszatávoztotta.

Egyéb hazai lapok igen tisztelt szerkesztőségei is illedelemmel megkéretnek eme tudósításnak becses lapjaikba leendő felvételeért.

A' pátka előjárók

többnyire mint szemtanúk és foglyok.

Nyilatkozat.

A' Közlöny 119-dik számában a' képviselőház tisztelt elnökének előterjesztés nyomán: a' hó 3-án esti hét óra tájban Jellachich

Győrbe érkezett, s ott a' polgármester által németül köszöntetett fel, s felszólítottat általa, hogy a' rablástól tiltsa el katonáit.

A' körülmények hosszabb ábrázolását rövidség okáért mellőzve, őszintén kijelentem, hogy elnök urat tudósítónak nincs igazsága.

Mert Jellachich a' f. oct. 3-án Győr város határába nem hét, hanem négy, Győr városba pedig 5 órakor érkezett.

A' fehérvári lineának utolsó háza előtt a' közgyűlés határozatának következtében egy bizottmány által — melynek én elnöke valék, de mellyel, mint ki a' belvárosban az ellenséges csekély előcsapat látására támadott zavar lecsillapításával foglalkoztam, jelen nem voltam, fogadtalott, egyedül magam álltam pedig, minekutána a' vérszel fenyegető lázadást lecsillapítanom sikerült, már a' vásárálláson seregével együtt (mesének rosz, de valóság) egypár perezig feltartóztatván, német nyelven ezen szavakkal szólítottatott. „Euer Excellenz! Geruben die Stadt und meine Mitbürger zu schonen, überhaupt die Person- und Eigenthums-Sicherheit aufrecht zu halten, was unsere Armuth vermag, werden wir zu leiste trachten“. Erre ő magyarul így felelt: „Én nem jöttem mint ellenség, seregeimnél ne tartsanak, egyes esetekért azonban jót nem állhatok“.

Én tehát őt nem köszöntöttem, de szót sem volnék képes találni, mellyel hazám ellenségét köszönhetném, a' nélkül hogy maga az ellenség főlem undorral elfordulni ne kénytelenítettnek.

Szóltam pedig törött németiséggel azért, mert mindenekelőt elhagyatva, csak az istentől nem, győnge számításom után czélt érni akartam, és megvallom, ha horvátul tudok, őt horvátul szólítottam volna meg:

1-ör mert imádtott hazámat az ellenségtől megmenteni nem képes, ohajtottam Győr városát hazámnak megtartani, ez a' jó isten segítségével és polgártársaim közremunkálásával sikerült is;

2-ör megszólítottam németül, hogy mint austriai tábornok megértsen, mert nem képzelhettem, hogy olyan egén, ki magyarul tud, tehát a' magyar levegőt szivta, hazámnak ellensége lehessen.

Mindezeket tiszta meggyőződésből tettem, tudja az isten, tudom én, és talán polgártársaim sem vonják kétségbe.

Győr, oct. 12. 1848.

Korbonits István,
polgármester.

Austria.

Bécs. Octob. 10-éről írják a' bécsi lapok, hogy ott dél tájban három fegyverküldemény fogatott el az északi pályaudvaron, mely Prágából Bécsen át Jellachichhoz volt utasítva. Három nagy szekeren az egyetemhez szállítottatott, onnan pedig a' főparancsnoksághoz vitetett. — A' ministerium iratot küldött Jellachichhoz, melyben ünneppélyes óvatat tesz az ellen, hogy Bécs a' magyar-horvát háboru színhelyévé tétesse. — Hogy a' védelmi szabályokban egység legyen, a' községi tanácsnak és a' főparancsnokságnak kiadattak a' szükséges meghatalmazások. Egyébiránt az utcákon mindig több több fegyvereseket látni. Sokan tömegestől hagyják el a' várost. A' sokaság között fegyverek és löszerek osztatnak. Az Aulaban folyvást legnagyobb élénkség és mozgalom uralkodik. A' felfegyverzés, ellátás nagyrészt onnan történik.

Octob. 10-én este némi kihágást tettek a' katonák a' külváros lakói ellen, de a' mellynek semmi komolyabb következményei nem lettek. — A' császár elutaztatól következő legújabb tudósítás érkezett: Őt szekere előtt 3 század vadász s egy fél lovaságyu üteg meggy 3 osztály könnyűlovasal, a' szekerek után szinte ennyi. Stein mellett hadi rendbe állott az egész őrkisérlet, s csak akkor indult keresztül a' városon, midőn a' lakosok békés indulatáról meggyőződött. A' császár igen levert és szenvedőnek látszik. — Az „oest. allg. Z.“ szerint a' boltok már megnyitattak, s hír kering, hogy a' katonaság több oldalról szándékoznak megtámadni a' várost. Szinte a' nevezett lap írja, hogy Olaszországból futár érkezett azon hírrel, miszerint a' magyar horvát ezredek megtagadták az engedelmességet. — Auersperg tábornok lemondott.

Bécs, octob. 11. Az állandó bizottmány nevében jelenté Schuselka az országgyűlésnek, miként Hornbostel ministertől hivatalos tudósítás érkezett, melyben tudtul adatik, hogy ő utólvén a' császár, igyekezett az ország ügyét annak szívéré kötni, s engesztelő szabályokat ajánlani. Azonban a' császár ezen tanácsot el nem fogadta; melly okból, s mivel oly okiratokat kellett volna ellejegyeznie, melyek alkotmányellenesek s a' bna iránti kötelességgel össze nem férhetők, ő kényszerítve látta magát, hivatalának letétele, mit az országgyűlésnek ezennel bejelent. Egyszersmind jelenté a' császárhoz adott azon nyilatkozatát, hogy Jellachich a' ministerium alá rendeltessék. Ily körülmények közt az állandó bizottmány azon határozatot hozta, hogy indítványozassék az országgyűlés előtt egy választmány-nak küldetése a' császárhoz, mely ott a' dolgok való állását nyiltan, őszintén adja elő s igyekezzék a' császárt engesztelő rendszabályokra birni. A' bizottmány kinevezte ezen választmányhoz az ajánlandó küldötteket, minden tartomány képviselői közül egyet. Indítványa az országgyűlés által egyhangulag elfogadtatott; azonban az ajánlott küldöttekre nézve a' választások osztályokban fognak elővetetni; igen hihető, hogy a' választások, a' bizottmány ajánlottaira fognak esni.

A' tegnap esti ülésből említésre méltó, hogy jelentetett, miként Löhner képviselő már utban van a' esászárhoz, hogy az adandó felvilágosítások által a' katonaság és polgárság közt fenforgó félreértések annál könnyebben megszüntethessenek. Az Auersperghez küldött választmány nevében Pillersdorf jelenté, hogy gróf Auersperg nem változtatja meg állását, míg az utóbbi napokban fegyvert kapott emberek le nem fegyvereztetnek, s a' hírlapok a' katonaságot sértegetni meg nem szűnnek. Egyébiránt igéri, hogy a' város ellen ellenséges lépéseket nem teend, s Jellachichel semmi összeköttetésben nincs. Ezután a' Neusiedelnél táborozó Jellachichhoz küldött választmány tett jelentést eljárásáról.

Az oct. 12. ülésben Schuselka a' bizottmány nevében fontos eseményül jelenté Auersperg parancsnoknak erős helyzetéből történt elvonulását, ki tegnap este egy iratban jelenté, miszerint a' magyar-horvát (?) csata itt döntethetik el. Ő Bécs városának állása miatt Jellachichal nem egyesülhet, ez okból a' gyűléshez és ministeriumhoz fordul,

azok utasítását elvárandó. De a' kaszárnyákba vissza nem mehet, míg a' népség le nem fegyvereztetik. A' bizottmány azt válaszolta, hogy a' kívánt lefegyverzés meg nem történhet, s a' dolgok kiegyensúlyozásának egyetlen eszköze J. visszavonulása. Auerspergnek, mint főhadikormányzóknak, parancsai alatt van a' cs. kir. katonaság Osztriában; minthogy pedig J. kinyilatkoztatta, hogy alatta szinte cs. k. seregek vannak; ez oknál fogva a' főhadikormányzóknak alája van velve, ennek tehát szigorú parancsot kell adni amához, hogy vonja vissza magát. Erre a' főhadikormányzó felelte, hogy egyezkedésbe fog bocsátkozni J. csal. A' főhadi-kormányzó ma (12.) következő tartalmu iratot küldött: Óránkint új bizonyosságait kapom a' bécsi nép rosz indulatának; ez által akadályozva van az élemezés. Minthogy a' város és magas hatóságok iránti figyelemből erőszakot használni nem akarok, állásomat elhagytam. Seregeimmel Enzersdorf mellett szándékozom táborozni, s kérem a' szükségessé kiadatását a' katonaság számára, valamint J. seregeire is. Kérem egyszersmind, hogy a' seregek hátrahagyott podgyászait elvitelni engedjék, s a' kincstári épületeket a' nemzetorségé Grízze.

Sbizevaki képviselő, ki J. documentumával a' esászárhoz küldetett, nem kapott bemenetet, valamint Löhner sem (zugás); remény van azonban, hogy ez utóbbi ma (12.) be fog bocsátatni a' esászár elé.

Ülés folytatában az északi vaspályával következő telegrafi sürgöny olvastatott fel: A' küldöttség 9 $\frac{1}{2}$ órakor érkezett Brünnebe; a' esászár Selloviczba mondják eljutottak; a' küldöttség jár utána.

Schuselka jelenté: Doblhoff ministertől levél érkezett, melyben tudatja, miszerint egészsége annyira ki van merítve, hogy a' dolgokat nem vezérelheti. Azon meggyőződésben van továbbá, miszerint az új ministerium egészen más politieát követend, mely az ő elveivel épen nincs összhangzatban. Ez okból benyújtá a' esászárhoz lemondását.

A' községi bizottmány indítványokat terjeszte a' gyűlés elé, s azok helyeslését kéri. Ez indítványok minden fegyverfoghatónak felfegyverzését illetik, s következőleg fogadtattak el: 1) Minden fegyverfogható férfiak kerületi főnökeik parancsnoksága alá gyűlni tartoznak; 2) Bécs minden fegyverviselő embere feltétlenül tartozik a' főparancsnok-ság rendelkezésének magát alávetni; 3) a' szolgálat megtagadása, subordinatio elleni vétség és árulás, fegyelmi törvényeszk által fognak büntetenni.

Előfordult egyszersmind azon indítvány, miszerint több más az ügyvezetésre mellőzheten hivatalnokokkal együtt a' hírlapírók is, kik az országgyűlésre behocsáttanak, mentessenek fel a' fegyverviselésről. A' hírlapírók erre kinyilatkoztatták, miszerint csak az ülések alatt akarnak a' fegyverviselésről felmenteni, többi idejüket fegyvernek szentelik.

Az esti ülésben Pillersdorf előadja a' pénzügyi bizottmány javaslatát: a' pénzügyminiszernek a' nemzeti banknál, körülmények szerint, még további 20 millióra hitelt nyitni. Dilevski megjegyzi, miszerint a' bankjegyek már kilencszerte haladják a' valódi értéket. Ő a' papírok szaporítása ellen van, s csak 6 milliónyi hitel megengedésére szavaz. Indítványa elfogadtatott. Később azonban Kraus az ülésben megjelenvén, bizalomhiány ellen panaszodik, mire hosszabb vita után a' 20 milliónyi hitel megadatott.

Schuselka jelentést adott be a' bizottmánytól, bemutatván a' magyar országgyűlésről küldött jegyzetet, melynek több pontjai nagy tetszéssel fogadtattak, kivált pedig, a' hol ígérték, miszerint a' magyar sereg otthonról fog táplálatni, s azon pillanatban, melyben az ellenség megverett és lefegyvereztetett, az osztrák határt el fogja hagyni. A' nagy tetszés és tapsözön után azonban határozatul nem hozottat semmi.

Schuselka jelenté továbbá, miszerint Löhner tegnap (11.) este 10 órakor hosszas könyörgés után behocsáttatott Ferencz Károly főherceghez. Löhner a' esászárnak egy kibocsátmányát küldötte meg a' gyűlésnek, mely a' vidéken osztogattattik, s ellenje g y z e s n é l k ü l Herzogenburgból kelt. Benne egy párt (bizonyosan nem a' esch) Bécsben keményen vádolattik, s a' esászár azzal fenyeget, hogy Bécs mellőztével más helyet fog tanácskozára kiszemelni. A' császár Doblhoff és Bash lemondását elfogadta, Hornbostelről még semmi sem tudatik.

Borrosch szót emel a' fenyegetett hon érdekében. A' fenemített kibocsátmány után fél, hogy a' esászárt környezete akadályozza, a' dolgok valódi helyzetét megismerni. Figyelmeztet azon beszédére, midőn a' magyarok a' ház küszöbén álltak, s az események után mindeketek tanukul hi, hogy akkor jót akart. Indítványozza, hogy a' esászár után új felirat küldessék, s a' magyarok Bécsbe népcongressusra bivasanak meg. Így óva lesznek az összes hon- és trónérdekei... Később e' tárgyban ismét szót emelvén, mondja, miszerint épen nincs szándokában oly közös országgyűlés, mint némelylek gondolják. Ő csak nemzetközi bizottmányt akar, a' két birodalom országgyűlései követeiből, s mind a' két ministerium hozzájárultával. Hasalót kíván Olaszországra nézve is... Ez indítvány elfogadtatott.

Podlevski a' magyar felszólítás kinyomatását indítványozza. Neuwall pedig, hogy Borrosch indítványa a' magyar országgyűlésnek megírassék, s az meghívassék, hogy e' kívánathoz járuljon.

Németország.

Frankfurt, oct. 5. A' nemzetgyűlés 91-dik ülésében az alapjogok VII-dik cikkének 27., 28. és 29-dik szakaszai következőleg fogadtattak el: 27-dik §. minden alattvalói kötelek ezennel megszüntetnek. 28. §. kárpótás nélkül szüntetnek meg 1) a' földesuri rendőség, valamint minden más, földbirtokot, vagy személyt illető felsőségi jogok, 2) ezen jogokból folyó illetőségek és adóbeli tartozások, 3) földes és véduri összeköttetésből származó adók és tartozások. Minden egyéb, a' földet és birtokot illető adók és tartozások megvalandók, tekintet nélkül, a' joggal bírónak vagy a' kötelezettnek személyére és viszonyára, a' mennyiben a' törvényhozás egyiknek vagy másiknak pénzfizetés nélküli megszüntetését alaposnak nem találandja. A' megváltás módja feletti közelebbi rendelkezés az egyes álladalmak törvényhatóságaira bízatik. A' földbirtok sem törvény, sem szerződés, sem egy oldalu rendelkezés által nem terhelhetetik megváltatlan adóval. A' tized megváltható. A' megváltás szabályait az egyes álladalmok törvényhatósága határozza meg. Ezen jogokkal megszüntetnek azon viszonyos tartozások és terhek is, melyekre az eddig joggal bírók köteleztettek. 29. §. a' vadászati kiváltság idegion földbirtokon, a' vad-

